

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

(повна назва вищого навчального закладу)

Кафедра філософії природничих факультетів

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Ректор

“___” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ТЕОРЕТИЧНОЇ БІОГРАФІСТИКИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напряму підготовки 7.02030101 «Філософія», 7.02010101 «Культурологія»

(шифр і назва напряму підготовки)

для спеціальності 7.02030101 «Філософія», 7.02010101 «Культурологія»

(шифр і назва спеціальності (тей))

спеціалізації _____

(назва спеціалізації)

інституту, факультету _____

філософського

(назва інституту, факультету)

Кредитно-модульна система
організації навчального процесу

2013–2015

Основи теоретичної біографістики Робоча програма навчальної
дисципліни для студентів

за напрямом підготовки 7.02030101 «Філософія», 7.02010101
«Культурологія», спеціальністю 7.02030101 «Філософія», 7.02010101
«Культурологія»
„ 20 ” червня _____, 2012.- 11 с.

Розробники: Голубович І. В., професор, д. філос.н.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри засіданні кафедри філософії
природничих факультетів

Протокол № ____ від. “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедрою (циклової, предметної комісії) Чайковський О. В.

_____ (_____
(підпис) (прізвище та ініціали)
“ ____ ” _____ 20__ р

Схвалено методичною комісією філософського факультету Одеського національного
університету імені І.І. Мечникова

Голова _____ Петриківська О.С.
(підпис) (прізвище та ініціали)
“ ____ ” _____ 2012 р.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 1,5	Галузь знань <u>0203 – гуманітарні науки</u> <u>0201– “Культура”</u> (шифр і назва)	За вибором	
	Напрямок підготовки <u>7.02030101 «Філософія»</u> <u>7.02010101 «Культурологія»</u> (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 3	<i>Професійне</i>	5-й	6-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>немає</u> (назва)		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин - 54		10-й	11-й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання:	Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст, магістр	18 год.	6 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		0 год.	0 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		0 год.	0 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		36 год.	48 год.
		<i>ІНДЗ:</i> 0 год.	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 0,33

для заочної форми навчання – 0,11

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Місце дисципліни в навчальному процесі.

Курс “Основи теоретичної біографістики” спирається на знання, отримані студентами в курсах „Історія філософії”, “Філософська антропологія”, „Культурна антропологія”, “Загальна психологія”, “Соціальна філософія”, “Філософія культури”, “Філософія релігії”, “Сучасна західна філософія”, “Філософія науки”, „Організація культурних проєктів”. Знання, отримані студентами при вивченні даної дисципліни використовують наступні дисципліни „Типологія та хронологія культури”, „Методологія гуманітарного знання”, „Організація та проведення презентацій”.

1.2. Мета викладання дисципліни.

Мета викладання курсу “Основні проблеми сучасної антропології” - ознайомлення з сучасним станом вивчення феномену біографії в культурі та соціальному бутті, а також з проблематикою біографічного підходу в сучасному гуманітарному знанні. Докладно розглядається історико-культурна трансформація феномена біографії, типи і форми біографічної традиції, варіанти біографічного підходу у междисциплінарному знанні: в психології, культурології, соціології, історичній науці, літературознавстві, антропології, філософії тощо. Аналізуються напрямки розвитку філософської та культурологічної біографічної прагматики, можливості її використання у здійсненні соціокультурних проєктів. Вводиться необхідний категоріальний апарат і намічаються змістовні аспекти теоретичної біографістики та біографіки.

Задачі вивчення дисципліни:

- визначити біографію як феномен соціокультурного буття, його історичні типи та форми;
- теоретично узагальнити біографічну традицію в культурі і соціогуманітарному знанні;
- проаналізувати сутність „біографічного підходу”, „біографічних методів” в сучасному гуманітарному знанні на междисциплінарному його рівні;
- теоретично обґрунтувати модель і стратегію філософського та культурологічного аналізу біографії, представити його як концептуальну і теоретико-методологічну єдність;
- осмислити підстави, суть і зміст «біографічного повороту» у сучасній культурі й гуманітаристиці, а також концептуально окреслити контури «нового біографізму» та «нового автобіографізму»;

- проаналізувати феномен біографії та можливості застосування біографічного підходу з позицій «семіотики соціокультурного світу»;
- представити автобіографію та біографію як органічні форми фундаментальної виразності, саморефлексивності, герменевтичності життя в соціокультурних та історичних його вимірах;
- виокремити у структурі соціокультурних кодів елементи біографічного та автобіографічного кодування індивідуального життя та певних надособистісних феноменів;
- представити теоретико-поняттєву мову опису та соціально-філософського аналізу феномена біографії, зокрема через подальшу концептуалізацію таких понять, як «онтологія біографії», «біографічна форма», «біографічний акт», «біографічна цінність», «біографічна рефлексія», «біографічна реконструкція», «право на біографію», „автобіографічний пакт” тощо;
- сформулювати методологічні і поняттєві засади класифікацій і типологій в рамках біографічного підходу, їх евристичний потенціал і пізнавальні межі;
- виділити й теоретично обґрунтувати соціально-філософський підхід до феномена «інтелектуальної біографії / автобіографії» та дослідницького жанру «інтелектуальної просопографії», окреслити перспективи «біоконцептографії»;
- визначити можливості філософсько-біографічної прагматики в контексті «гуманітарної експертизи» соціокультурних проектів та сучасних гуманітарних («м'яких») соціальних технологій.

Студент повинен знати:

- основні теоретичні підходи до біографії як феномену соціокультурного буття.;
- основні історичні форми та типи біографічної традиції культури;
- сутність і основні напрямки „біографічного підходу” в сучасному гуманітарному знанні в цілому та в його окремих дисциплінарних галузях: філософії, культурології, соціології, історичній науці, антропології, літературознавстві тощо.
- основні теоретичні проблеми сучасної теоретичної біографістики;
- категоріальний апарат та поняттєву мову теоретичної біографістики;
- сутність та напрямки застосування біографічної прагматики.

Студент повинен вміти:

- здійснювати аналіз (генетичний, структурний, текстуальний, тематичний, герменевтичний тощо) біографічних текстів;
- використовувати біографічний підхід та сукупність конкретних біографічних методів у науковому дослідженні;
- самостійно визначати евристичні можливості та пізнавальні обмеження біографічного підходу, доцільність його використання, коректно поєднувати його з іншими методами наукового дослідження;
- самостійно проводити біографічні дослідження, використовувати техніку та методика „біографічного інтерв'ю”, враховувати етичні та правові норми біографування.
- застосовувати підходи та процедури біографічної прагматики під час здійснення культурних проєктів, у практиці соціальних технологій.

Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Біографія як феномен культури у дзеркалі соціогуманітарного знання.

Тема 1. Біографія як феномен культури. Історія біографічної традиції та форми біографії.

Біографія як феномен соціокультурного буття. Її сутність та походження: розмаїття теоретичних підходів. Історія біографічної традиції в культурі. Антична біографія. Форми античної біографії: „псогос”, „енкомій”, довідкові та риторичні біографії тощо. „Біографічна революція” Плутарха. Біографія філософа в античній історико-філософській традиції (Діоген Лаертський та його життєписи філософів). Середньовічна біографія. Сповідь та автобіографія у християнській культурі. Агіографія. Біографія доби Ренесансу у контексті формування ренесансного типу самосвідомості. Модерні форми біографії та класична модель людини. „Біографічна революція” Ж.-Ж.Руссо. „Біографічний та автобіографічний бум” у сучасній культурі. Некласична та постнекласична модель людини і її біографії. „Смерть людини” - „смерть автора” - „смерть наратора” та метафорична „смерть” автобіографії. Нові біографічні форми доби глобалізації та інформаційної революції: „клаптикова” та віртуальна біографія. Феномен „блогів” та „живих журналів”(ЖЖ) у біографічному контексті. Перспективи трансформації біографічного та автобіографічного досвіду.

Тема 2. Теоретико-методологічні підстави наукового дослідження феномену біографії.

Спектр стратегій дослідження феномену біографії: багатовекторність перспектив. Феномен біографії та „людиномірність” гуманітарного знання. Дослідження біографії в контексті „філософії життя” (Ф.Ніцше, В.Дільтей, Г.Міш, Г.Зіммель тощо). Герменевтичні та „онтогерменевтичні” перспективи

аналізу біографії (Ф.Шляєрмахер, В.Дильтей, М.Гайдегер, Г.-Г.Гадамер, П.Рікер). Концепція „життєсвіту” у феноменології і феноменологічна тематизація феномену біографії (Е.Гусерль, А.Щюц). „Ситуація людини” та феномен життя-біографії в екзистенціалізмі (К.Ясперс, М.Гайдегер, Х.Ортега-і-Гасет). Біографія в контексті структурно-семіотичного підходу (Ю.Лотман). „Філософія діалогу” та „філософія вчинку” М.Бахтіна: біографічна перспектива. Проблема „онтології біографії”: вихідна виразність, герменевтичність, автобіографічність життя. Раціональність та індивідуалізм як „онтологічні” презумпції біографії в європейській культурі в контексті проекту „основ біографіки” О.Валевського.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Біографічний підхід в сучасному гуманітарному знанні.

Тема 3. Біографічний підхід та „науки про дух”: досвід взаємовстановлення

„Психологічне тлумачення” в структурі „універсальної герменевтики” Ф. Шляєрмахера та теоретичні підстави біографічного підходу в сучасному гуманітарному знанні. Історія як „історія героїв” та біографія в концепції Т.Карлейля. „Біографічний метод” у літературознавстві (Ш.Сент-Бёв, Г.Лансон). Феномен біографії в концепції „історичного розуміння” (Й.Г.Дройзен). Автобіографія як вища форма „наук про дух” та становлення біографічного підходу як теоретико-методологічної настанови гуманітарного знання (В.Дильтей, Г.Миш).

Тема 4. Біографічний підхід у міждисциплінарній площині соціогуманітарного знання.

Меж-транс-мультідисциплінарність сучасного гуманітарного знання в контексті біографічного підходу: категоріальне та проблемне визначення. „Біографічний метод” та його трансформації в соціології. Концепція „життєвого шляху” та „життєвої траєкторії” (У.Томас, Ф.Знанецький, А.Щюц, П.Бурд’є, У.Оверман, Ф.Щюце, Д.Берто, Н.Дензін, Ф.Ферароті, Г.Батигин, Б.Дубін, В.Голофаст, І.Девятко, О.Мещеркіна, Н.Козлова, О.Ярська-Смірнова, І.М.Попова, В.І.Подшивалкіна, М.Д.Култаєва, Л.Скокова).

Біографічний підхід в психології. Вплив психоаналізу. Психобіографія. “Life course”, “life story”, „доле аналіз”, психотерапевтична роль автобіографічного наративу. Автобіографічна пам’ять. Психологія життєвого шляху. „Життєвий сценарій” (З.Фрейд, А.Фрейд, К.-Г.Юнг, Ж.Лакан, Е.Еріксон, А.Адлер, В.Франкл, І.Ялом, О.Сакс, Ф.Василіук, І.Кон, А.Кронік, В.Лановой, В.Нуркова, В.Безрогов).

Літературна біографія та „біографічний метод” у літературознавстві. Критика „біографічного методу” Ш.Сент-Бёва та „новий біографізм” у літературознавстві (М.Пруст, А.Роб-Грійє, В.Вульф, Ж.Перек, В.Набоков,

Ю.Тинянов, С.Беккет, Н.Саррот, С.Бовуар, Ж.-П.Сартр, „его-романістика”). Біографія на перетині літературознавства та культурології (концепції Г.Вінокура, Ф.Лежена, М.Лейриси, С.Аверінцева, Л.Баткіна). Структуралістська літературна критика про феномен біографії (Р.Барт, С.Зенкін).

Біографія у дзеркалі сучасної історичної науки (Ж.Мішле, Й.Дройзен, Т.Карлейль, В.Ключевський, А.Лаппо-Данілевський, Н.Манфред, Е.Тарле, Н.Ейдельман, Ю.Зарецький). Традиції Новоросійського університету в контексті становлення історичної біографістики та біографічного підходу в гуманітарному знанні (П.М.Біцлі, Г.В.Флоровський, С.Л.Рубінштейн) фісХІІ Міжнародний історичний конгрес, секція „Біографія та історія” (1970): підсумки та перспективи. Місце біографії в контексті історичної антропології: школа „мікроісторії”: К.Гинзбург, Н.Земон-Девис, Л.Репіна, Н.Яковенко, Я.Грицак. Становлення „історичної біографістики” в сучасній Україні (Інститут історичної біографістики НАН України (В.Чишко, В.Попик, В.Онопрієнко). Традиція „нового історизму” (С.Гринблатт, О.Еткінд, В.Менжулін).

Інституціоналізація біографічних досліджень. Біографічні проекти, фонди, інститути. Інститут української історичної біографістики. Біографічна складова „філософсько-антропологічних студій” (В.Табачковський). Конференції „Біографічний метод в сучасному гуманітарному знанні” в Одеському національному університеті (І.Я.Матковська). Проект „Народного архіву” (Н.Козлова, І.Попова).

Біографія філософа як субжанр історії філософії філософії (підхід В. Менжуліна). Біографічні студії К. Фішера. Біографізм К. Ясперса. Антибіографізм М. Гайдеггера. Біографічна філософія Ж. – П. Сартра. Біографічна політика Х. Арендт. „біографічний поворот” в аналітичній філософії. Біографічні складові в радянській та пострадянській історико-філософській науці. Біографічні студії А. Лосева. Науково-популярна біографістика А. Гулиги. Обґрунтування біографічного аналізу в структурі філософського знання (Е.Ю.Соловйов). Біографізм в сучасній українській філософії (В.С.Горський, О. Валевський)

Тема 5. „Біографічний поворот” в сучасній гуманітаристиці. „Новий біографізм ” та „новий автобіографізм ”

„Біографічний поворот” в контексті „антропологічного”, „онтологічного”, „лінгвістичного” та „наративного” поворотів у сучасній філософії та гуманітарному знанні. Проблема персональності та життєсвіту у „новій онтології” та „постонтології”. Нові обрії осмислення феномену біографії в соціокультурному бутті. Проблема смислоконструювання та смислоконституювання в біографічних /автобіографічних актах. „Онтологія біографії” як комплекс умов, що забезпечують можливість текстуального представлення індивідуального (індивідуального, особистісного життя).

Раціоналізм та індивідуалізм як онтологічні передумови біографічної традиції в європейській культурі. „Антропологічний поворот” і перехід от класичного до пост класичного способу конструювання „онтології людини”: біографічний ракурс. „Лінгвістичний” і „нарративний поворот” та нове осмислення проблеми біографічних та автобіографічних нарративів.

„Ренесанс” біографічного підходу в гуманітаристиці. „Новий біографізм” та „новий автобіографізм”. Міждисциплінарність, трансдисциплінарність, мультидисциплінарність сучасного соціогуманітарного знання у світлі біографічної проблематики. Феномен біографії та перспективи інтердисциплінарного синтезу. Теоретичні засади „нового біографізму/автобіографізму”: традиції філософської герменевтики, феноменології, екзистенціалізму. Конкретні дослідні стратегії („насичений опис”(К.Гірц), „обґрунтована теорія”) у контексті „нового біографізму”.

Тема 6. Біографічний дискурс в контексті „соціокультурної семіотики”

Концепції „соціально-історичної поетики” та „семіотики соціокультурного світу” (М.Бахтін та Ю.Лотман). Місце та роль біографічного дискурсу у методології гуманітарних наук М.Бахтіна. Вчинок, діалог, подія буття (М.Бахтін) у біографічному ракурсі. Типологія „біографічних форм” в культурі та розвитку літературних жанрів. Біографія та хронотоп. Автор, герой, читач як фігури біографічного дискурсу. Біографія та автобіографія як „сміслова історія”. „Біографічна цінність”.

Феномен біографії в концепції „семіотики соціокультурного світу” та „поетики повсякденності” Ю.Лотмана. Взаємодоповнюваність об’єктивно-надіндивідуального та індивідуально-особистісного вимірів соціокультурного буття. Трансформації культурно-історичної пам’яті та автобіографічна пам’ять. Проблема „культурних кодів” – автобіографічне та біографічне кодування індивідуального життя: міфологізація, театралізація, романізація. „Життя-текст” – „текст-життя”: співвідношення екзистенційного та нарративного вимірів біографії. Тип культури – модель біографії. „Право на біографію” у культурі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Сутність біографічної прагматики та її застосування у прикладних дослідженнях та соціокультурних проектах

Тема 7. Біографіка (мистецтво створення біографічних/автобіографічних текстів) та біографічна прагматика)

Біографіка як міждисциплінарна галузь гуманітарних досліджень. Проект „основ біографіки” А.Л.Валевського. Базисні епістемі біографічного дискурсу: епістема упорядкованості, епістема дзеркальності тощо. Типи організації біографічного дослідження. Специфіка праці біографа:

теоретичні, організаційні, етичні аспекти. Сутність та моделі біографічної реконструкції. Презумпції біографічного пояснення. Біографічний персонаж. Біографічний факт: проблеми достовірності. Біографічний досвід: типологія герменевтичних ситуацій. Біографічна ситуація.

Біографічна прагматика: визначення, сутність, специфіка, сфери застосування. Біографічна прагматика в контексті „соціальних технологій”. „М’які соціальні технології”. Біографічна складова соціокультурних проектів. Біографічні аспекти „гуманітарної експертизи”. „Технології себе” та „практики себе” (М.Фуко) – автобіографічні практики та технології. Соціотехнологічні аспекти процесів життєдіяльності. Технології організації власного життя. Біографічні проекти та проблема культурно-національної ідентичності („Велики українці”, „Ім’я Росії”, „Славетні...”, „Знамениті...”).

Тема 8. Методика та технологія проведення „біографічного інтерв’ю”: філософські, культурологічні, соціологічні, етично-правові та організаційні аспекти

Сутність, структура, типи „біографічного (наративного) інтерв’ю”: філософські, культурологічні, соціологічні, антропологічні аспекти. Методика та технологія проведення „біографічного інтерв’ю”. Підготовка інтерв’юера. Рекомендації до проведення інтерв’ю. Паспортний лист інтерв’ю. Основна розповідь та структура додаткових питань. Використання технічних засобів. Правові та етичні аспекти інтерв’ювання. Захист прав інтерв’юера: формуляри відповідних документів.

Транскрибування, секвенціювання, кодування інтерв’ю. Інтерпретація тексту інтерв’ю. Аналіз біографічного інтерв’ю, його рівні. Перший рівень аналізу тексту: смислові коди основної оповіді та відповідей на запитання. Другий рівень: головні тематизації та горизонти оповіді. Третій рівень: формулювання гіпотез та пошук смислів.

Визначення інтервалів самоідентичності особистості респондента. Я-концепція у автобіографічній оповіді. Аналіз специфіки автобіографічної пам’яті, її трансформацій. Типологія автобіографічних подій: яскрава подія, важлива подія, переломна подія. Типологія автобіографічних спогадів: „первинні”, сутнісні, яскраві, імплантовані, фантазійні, артефактні тощо.

Проблема верифікації істинності автобіографічних спогадів. Проблема комунікації респондента та інтерв’юера: довіра, відповідальність, компетентність.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Біографія як феномен культури у дзеркалі соціогуманітарного знання												
Тема 1. Біографія як феномен культури. Історія біографічної традиції та форми біографії.	6,5	2	-	-	-	4,5	9	1	-	-	-	8
Тема 2. Теоретико-методологічні підстави наукового дослідження феномену біографії.	6,5	2	-	-	-	4,5	4,5	0,5	-	-	-	4
Разом за змістовим модулем 1	13	4	-	-	-	9	13,5	1,5	-	-	-	12
Змістовий модуль 2. Біографічний підхід в сучасному гуманітарному знанні												
Тема 3. Біографічний підхід та „науки про дух”: досвід взаємостановлення	6,5	2	-	-	-	4,5	4,5	0,5	-	-	-	4
Тема 4. Біографічний підхід у міждисциплінарній площині соціогуманітарного знання.	8,5	4	-	-	-	4,5	4,5	0,5	-	-	-	4
Тема 5. „Біографічний поворот” в сучасній гуманітаристиці. „Новий біографізм ” та „новий автобіографізм”	6,5	2	-	-	-	4,5	4,5	0,5	-	-	-	4
Тема 6. Біографічний дискурс в контексті „соціокультурної семіотики”	6,5	2	-	-	-	4,5	9	1	-	-	-	8
Разом за змістовим модулем 2.	28	10	-	-	-	18	22,5	2,5	-	-	-	20
Змістовий модуль 3. Сутність біографічної прагматики та її застосування у прикладних дослідженнях та соціокультурних проектах												
Тема 7. Біографіка (мистецтво створення біографічних/автобіографічних текстів) та біографічна прагматика	6,5	2	-	-	-	4,5	9	1	-	-	-	8
Тема 8. Методика та технологія проведення „біографічного інтерв'ю” : філософські,	6,5	2	-	-	-	4,5	9	1	-	-	-	8

культурологічні, соціологічні, етично-правові та організаційні аспекти												
Разом за змістовим модулем 3.	13	4	-	-	-	9	18	2	-	-	-	16
Усього годин	54	18	-	-	-	36	54	6	-	-	-	48
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин												

2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені навчальним планом.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

5. Теми практичних занять

Практичні заняття на передбачені навчальним планом.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття на передбачені навчальним планом.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Форми біографії в культурній традиції від античності до сучасності	4,5/8
2	Біографічний та автобіографічний “бум” в сучасній	4,5/4

	культури	
3	Автобіографія як форма культури	4,5/4
4	Щоденники та мемуари як біографічна форма	4,5/4
5	Інтелектуальна біографія, її особливості та трансформації	4,5/4
6	Біографічні довідники, словники, енциклопедії в просторі сучасної культури	4,5/8
7	Біографічна міфологія. Політична біографія	4,5/8
8	Віртуальні форми біографії	4,5/8
	Разом	36/48

9. Індивідуальне навчально - дослідне завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання на передбачено навчальним планом.

10. Методи навчання

Під методами навчання розуміють способи навчальної роботи викладача та організації навчально-пізнавальної діяльності студентів з метою вирішення різноманітних дидактичних завдань, спрямованих на оволодіння матеріалом, який потрібно засвоїти.

Використовуються методи:

1. Організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесно-інформаційні, наочно-євристичні, практично-репродуктивні, проблемні, частково-пошукові, дедуктивні, індуктивні; лекція, пояснення, робота з книгою.

2. Стимулювання навчально-пізнавальної діяльності: наукові дискусії, написання есе, статті; робота зі словником.

3. Контролю та самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: усне опитування, письмові роботи, контрольні, тестування самоперевірка, співбесіди.

4. Використання комп'ютерної техніки, робота в Інтернет.

5. Використання аудіовізуальних засобів навчання.

До методів викладання курсу "Візантиністика: філософсько-культурологічний аспект" залучені бесіда, дискусія, "круглі столи" та інші,

що передбачають вільний обмін думками між викладачем і студентами. Як правило, дискусія спрямована і на формування переконань, які сприяють засвоєнню студентами не лише інформації, але і засобів самовиявлення.

11. Методи контролю

Якість і послідовність вивчення учбового матеріалу контролюється перевіркою відповідей студентів на вузлові питання тем, які винесені на семінарські заняття, а також написанням контрольної роботи та есе.

К методам оцінювання відносять: оцінку за реферат, самостійну письмову роботу, поточне тестування, підсумковий тест, самоперевірку, співбесіди.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота												Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3					100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	
5	5	5	10	10	10	10	5	10	5	5	5	

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

опорні конспекти лекцій; інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД); нормативні документи; ілюстративні матеріали, методичні розробки до курсу.

1. Голубович И.В. Основы теоретической биографистики [Електронне видання]. Режим доступу: Сайт філософського факультету ОНУ імені І. І. Мечникова - <http://philosof.onu.edu.ua/>
2. Голубович И.В. Биография: силуэт на фоне Humanities: Монография/ Инна Владимировна Голубович. – Одесса: СП Фридман, 2008. – 397 с.
3. Голубович И.В. Биография как социокультурный феномен: методология анализа в гуманитарном знании/ Инна Володимирівна Голубович// Філософська думка. – 2008. – № 4. – С. 122–136.

14. Рекомендована література

Базова

4. Аверинцев С.С. Плутарх и античная биография //Аверинцев С.С. Образ античности. – СПб: Азбука-классика, 2004, - С. 225-465.
5. Авто-био-графия. К вопросу о методе. Тетради по аналитической антропологии. № 1/ Под ред. В.А.Подороги. – Серия «Esse homo». – М.: Логос, 2001. – 438 с.
6. Беленький И.Л. Биографика в системе наук о человеке: становление, этапы развития и междисциплинарный контекст современного биографоведения: Указатель литературы: Рос. Акад. наук, Ин-т научной информации по общ.наукам /И.Л.Беленький. – М.: ИНИОН, 1999. – 220 с.
7. Беленький И.Л. Биография и биографика в отечественной культурно-исторической традиции// История через личность: историческая биография сегодня / Ред. Л. П. Репина/ И.Л.Беленький. – М.: Кругъ, 2005. С. 37– 54.
8. Биографическое интервью. Учебно-методическое пособие/[Астафьева Е.Н., Кошелева О.Е., Мещеркина Е.Ю., Нуркова В.В.]/Под ред. В.Г.Безрогова. – М.: Изд. УРАО, 2001. – 88 с.
9. Биографический метод: история, методология, практика/ Под ред. Е.Мещерской и В.Семеновой/ Елена Мещеркина. – М.: ИСАН, 1994. – 147 с.
- 10.Бургос М. История жизни. Рассказывание и поиск себя/ М.Бургос// Вопросы социологии. Т.1. – 1992. – № 2. – С. 123–131.
11. Бурдьё П. Биографическая иллюзия/ Пьер Бурдьё; Пер. с франц. Е.Ю.Мещеркиной // Интеракция. Интервью. Интерпретация. – 2002. – № 1. – С. 75–81.

12. Валевский А.Л. Биографика как дисциплина гуманитарного цикла/ Алексей Валевский// Лица. Биографический альманах. – Вып. 6. – Спб.: Феникс-Athenium, 1995. – С. 32–49.
13. Валевский А.Л. Основы биографики/ Алексей Валевский. – К.: Наукова думка, 1993. – 111с.
14. Винокур Г.О. Биография и культура/ Григорий Осипович Винокур. – М.: Гос. Академия худож.наук, 1927. – 85 с.
15. Голофаст В.Б. Концепции индивида и пространство биографий/ Валерий Борисович Голофаст// Эл.ресурс: Сайт Валерия Голофаста – Режим доступа: <http://www.pseudology.org/Golofast/index.htm>.
16. Голофаст В.Б. Многообразии биографических повествований/ Валерий Борисович Голофаст// Социологический журнал. – 1995. – № 1. – С. 73–88.
17. Голубович И.В. Биографический метод в современном гуманитарном знании и его философско-методологические основания/ Инна Владимировна Голубович// Наукове пізнання: Методологія та технологія. Вип.1. – 2003.– № 11. – С. 104–105.
18. Голубович И.В. Биография: силуэт на фоне Humanities: Монография/ Инна Владимировна Голубович. – Одесса: СП Фридман, 2008. – 397 с.
19. Голубович И.В. Біографія як соціокультурний феномен: методологія аналізу в гуманітарному знанні/ Інна Володимирівна Голубович// Філософська думка. – 2008. – № 4. – С. 122–136.
20. Голубович И.В. Основы теоретической биографистики. Учебно-методическое пособие// Электронный вариант (Компьютерная база философского факультета ОНУ имени И.И.Мечникова).
21. Девятко И.Ф. Биографический метод в исследованиях/ Девятко Инна Феликсовна// Режим доступа: http://korolewstvo.narod.ru/marstat/biograf_1.htm.
22. Лотман Ю.М. Литературная биография в историко-культурном контексте (к типологическому соотношению текста и личности автора)/ Юрий Михайлович Лотман// Лотман Ю.М. Избранные статьи. В 3-х т. – Таллин, 1992. Т.1. Статьи по семиотике и типологии культуры. – С. 365–377.
23. Менжулин В. Біографістика між філософією життя та герменевтикою: досвід В.Дільтая// Докса. Збірник наукових праць з філософії та філології. Вип. 12. Німецька традиція в філософії, гуманітаристиці та культурі. – Одеса: ОНУ ім.І.І.Мечнікова, 2008. – С.211-220.
24. Менжулин В. И. Расколдовывая Юнга : От апологетики к критике [Текст] / В. И. Менжулин. – К. : Сфера, 2002. – VI, 199, [2] с. (10,9 д. а.);
25. Менжулин В. И. Другой Сикорский : Неудобные страницы истории психиатрии [Текст] / В. И. Менжулин. – К. : Сфера, 2004. – 490 с. (23,4 д. а.);

26. Менжулін В. І. Біографічний підхід в історико-філософському пізнанні [Текст] / В. І. Менжулін. – К. : НаУКМА ; Аграр Медіа Груп, 2010. – 455 с. (26,5 д. а.).
27. Менжулін В. І. Між приватним та публічним : політика Хани Арендт в якості біографа [Текст] / В. І. Менжулін // Актуальні проблеми духовності : зб. наук. праць. – Вип. 8. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2007. – С. 75–90 (0,9 д. а.);
28. Менжулін В. І. Актуальність Діогенів (до питання про біографічний підхід у О. Ф. Лосева) [Текст] / В. І. Менжулін // Магістеріум. – Вип. 30 : Історико-філософські студії. – К. : Києво-Могилян. акад., 2008. – С. 83–96 (1,6 д. а.);
29. Менжулін В. І. Біографістика між філософією життя та герменевтикою : досвід Дильтея [Текст] / В. І. Менжулін // Докса : зб. наук. праць з філософії та філології. – Вип. 12 : Німецька традиція в філософії та культурі. – Одеса : ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2008. – С. 211–220 (0,5 д. а.);
30. Менжулін В. І. Біографія філософа як складова історико-філософського пізнання : досвід фахівців з англomовних країн [Текст] / В. І. Менжулін // Практична філософія. – 2008. – № 3. – С. 237–248 (1,4 д. а.);
31. Менжулін В. І. Новий історизм : елементи філософсько-біографічної прагматики [Текст] / В. І. Менжулін // Філософська думка. – 2008. – № 4. – С. 81–99 (1,1 д. а.);
32. Менжулін В. І. Психобіографічне підґрунтя психоаналітичних відкриттів та поняття «творчої хвороби» [Текст] / В. І. Менжулін // Наукові записки. – Т. 76 : Філософія та релігієзнавство. – К. : Києво-Могилян. акад., 2008. – С. 11–18 (0,8 д. а.);
33. Менжулін В. І. Транслітерація у дзеркалі біографістики : чому «Фройд» – не варто, а «Вітгенштайн» – слід? [Текст] / В. І. Менжулін // Актуальні проблеми духовності : зб. наук. праць. – Вип. 9. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2008. – С. 194–215 (1,3 д. а.);
34. Менжулін В. І. Біографічний аспект історико-філософських досліджень Куно Фішера [Текст] / В. І. Менжулін // Актуальні проблеми духовності : зб. наук. праць. – Вип. 10. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2009. – С. 87–116 (1,7 д. а.);
35. Менжулін В. І. Біографія філософа як мистецтво і наука у працях Арсенія Гулиги [Текст] / В. І. Менжулін // Наукові записки. – Т. 89 : Філософія та релігієзнавство. – К. : Києво-Могилян. акад., 2009. – С. 34–41 (0,9 д. а.);
36. Менжулін В. І. Філософія, біографія та психоаналіз : випадок Ніцше. Стаття 1. «Лікар» [Текст] / В. І. Менжулін // Філософська думка. – 2009. – № 4. – С. 102–119 (1,4 д. а.);
37. Менжулін В. І. Філософія, біографія та психоаналіз : випадок Ніцше. Стаття 2. «Пацієнт» [Текст] / В. І. Менжулін // Філософська думка. – 2009. – № 6. – С. 112–120 (0,6 д. а.);

38. Менжулін В. І. Біографія філософа як парадокс [Текст] / В. І. Менжулін // Актуальні проблеми духовності : зб. наук. праць. – Вип. 11. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2010. – С. 3–23 (1,1 д. а.);
39. Менжулін В. І. Карл Ясперс про роль особистості філософа в історії філософії [Текст] / В. І. Менжулін // Наукові записки. – Т. 102 : Філософія та релігієзнавство. – К. : НаУКМА [Аграр Медіа Груп], 2010. – С. 26–32 (0,8 д. а.);
40. Менжулін В. І. Структуралізм, «смерть автора» і біографізм [Текст] / В. І. Менжулін // Магістеріум. – Вип. 39 : Історико-філософські студії. – К. : НаУКМА [Аграр Медіа Груп], 2010. – С. 12–19 (1 д. а.).
41. Менжулін В. І. Континентальна та аналітична філософія : проект возз'єднання біографій [Текст] / В. І. Менжулін // Могилянські історико-філософські студії. – К. : Києво-Могилян. акад., 2008. – С. 293–301 (0,5 д. а.);
42. Менжулін В. І. Место встречи по-русски интересно. Отзыв на книгу отзывов [Текст] / В. І. Менжулін // Ab Imperio : Исследования по новой имперской истории и национализму в постсоветском пространстве. – 2008. – № 2. – С. 414–420 (0,3 д. а.);
43. Менжулін В. І. Біографія лектора та ідея університету (сучасна гуманітаристика на шляху до самовизначення) : Науковий фейлетон [Текст] / В. І. Менжулін // Докса : зб. наук. праць з філософії та філології. – Вип. 13 : Сміх та серйозність. Множинність видів та взаємин. – Одеса : ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2008. – С. 249–258 (0,7 д. а.) (за матеріалами доповіді на VIII Міжнародній науково-теоретичній конференції «Про природу сміху»);
44. Менжулін В. І. Національно-етнічна ідентичність як проблема філософської біографістики [Текст] / В. І. Менжулін // Етнічність і влада : регіональні, національні і глобальні проекти : матеріали VII Міжнародного семінару, 15–17 травня 2008 р., м. Ялта / за ред. Т. О. Сенюшкіної. – Севастополь : ЕКОСІ – Гідрофізика, 2008. – С. 126–127 (0,1 д. а.);
45. Менжулін В. І. Фрейд би заплакав [Текст] / В. І. Менжулін // Критика. – Рік XIII, Число 7–8 (141–142) (Липень – Серпень, 2009). – С. 14–16 (0,4 д. а.);
46. Менжулін В. І. Freud в Україні : транслітерація у світлі біографії [Текст] / В. І. Менжулін // Українська біографістика = Biographistica Ucrainica : зб. наук. праць / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; редкол. : Т. І. Ківшар (гол. ред.) та ін. – К., 2009. – Вип. 5. – С. 92–101 (0,5 д. а.) (за матеріалами доповіді на IV Чишківських читаннях з історичної біографістики);
47. Менжулін В. І. Біографія філософа після «смерті автора» : випадок Фуко [Текст] / В. І. Менжулін // Українська біографістика = Biographistica Ucrainica : зб. наук. праць / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; редкол. : Т. І. Ківшар (гол. ред.) та ін. – К., 2010. – Вип.

6. – С. 40–54 (0,9 д. а.) (за матеріалами доповіді на V Чишківських читаннях з історичної біографістики).
48. Нуркова В.В. Свершенное продолжается: Психология автобиографической памяти личности/ Вероника Валерьевна Нуркова. – М.: Изд. УРАО, 2000. – 313 с.
49. Огурцов А.П. Биографический метод/ Александр Павлович Огурцов// Новая философская энциклопедия. В 4-х т./ Ин-т философии РАН, Нац. Общ. Научн. Фонд/ Научн.ред. Совет: предс. В.С.Степин. – М., 2000. – Т.1. – С. 266–267.
50. Огурцов А.П. Биографический метод/ Александр Павлович Огурцов// Современная западная социология: Словарь/ Сост.: Ю.Н.Давыдов, М.С.Ковалева, А.Ф.Филиппов. – М., 1990. – С. 36.
51. Соловьев Э.Ю. Биографический анализ как вид историко-философского исследования/ Эрик Юрьевич Соловьев// Соловьев Э.Ю. Прошлое толкует нас. – М., 1991. – С. 19–66.
52. Шамшин Л.Б. Биография [Эл.ресурс]/ Леонид Борисович Шамшин// Культурология XX век. Энциклопедия. – Режим доступа: <http://psylib.org.ua/books/levit01/txt011.htm#20>.

Допоміжна література:

1. Аверинцев С.С. Добрый Плутарх рассказывает о героях, или счастливый брак биографического жанра и моральной философии //Плутарх. Сравнительные жизнеописания. В 2-х т./Сергей Аверинцев.– Т.1. – М., 1994. – С. 637–658.
2. Аверинцев С.С. Почему Евангелия – не биографии //Мир Библии – М.: Библейский богословский институт св.ап. Андрея, 2001. - № 8. – С. 4-12.
3. Альмодавар Ж.-П. Рассказ о жизни и индивидуальная траектория: сопоставление масштабов анализа/ Пер. с исп./ Ж.-П.Альмодавар// Вопросы социологии. Т.1. – 1992. – № 2. – С.98–104.
4. Ашмарин И.И., Юдин Б.Г. Основы гуманитарной экспертизы/ Игорь Ашмарин, Борис Юдин// Человек. – 1997. – № 3. – С. 76-85.
5. Баткин Л.М. Европейский человек наедине с собой. Очерки о культурно-исторических основаниях и пределах личного самосознания/ Леонид Михайлович Баткин. – М.: Рос.гос.гуманит. ун-т, 2005. – 1005 с.
6. Бахтин М.М. Автор и герой в эстетической деятельности/ Михаил Бахтин //Бахтин М.М. Эстетика словесного творчества. – М., 1979. – С. 7–181.
7. Бахтин М.М. К философии поступка/ Михаил Михайлович Бахтин// Философия и социология науки и техники. Ежегодник 1984–1985. – М., 1986. – С. 80–160.

8. Бахтин М.М. Формы времени и хронотопа в романе. Очерки по исторической поэтике/ Михаил Михайлович Бахтин// Бахтин М.М. Вопросы литературы и эстетики. – М., 1975. – С. 234-407.
9. Безрогов В.Г. Автобиография и история: некоторые комментарии историка к автобиографическим исследованиям/ Виталий Григорьевич Безрогов//Хеннигсен Ю. Автобиография и педагогика. – М.: Изд. УРАО, 2000. – С. 133-180.
10. Безрогов В.Г. Коллективное и персональное в автобиографии/ Безрогов Виталий Григорьевич// Человек. – 2003. – № 5. – С. 26–38.
11. Бердяев Н.А. Самопознание. Опыт философской автобиографии/ Николай Бердяев – СПб: Азбука-Классика, 2007. – 416 с.
12. Бицилли П. Салимбене/ Петр Михайлович Бицилли// Бицилли П. Очерк итальянской жизни XIII века. – Одесса, 1916. – 200 с.
13. Блейн Э. Жизнеописание отца Георгия/Эндрю Блейн; Пер с англ. Д.Ханова// Георгий Флоровский: священнослужитель, богослов, философ/ Общ.ред. Ю.П.Сенокосов. – М.: АО Издательская группа „Прогресс”-, „Культура”, 1995. – С. 7–240.
14. Божков О.Б. Биографии и генеалогии: ретроспективы социально-культурных трансформаций/ О.Б.Божков// Социологический журнал. – 2001. – №1.– С. 34–41.
15. Вазари Дж. Жизнеописания наиболее знаменитых живописцев, ваятелей и зодчих/ Джорджо Вазари; Пер. с итал. А. Венедиктова и А.Габричевского. – СПб: Азбука-классика, 2006. – 288 с.
16. Вайнштейн О.Н. Денди: мода, литература, стиль жизни/ Ольга Вайнштейн. – М.: НЛО, 2006. – 640 с.
17. Вардомацкий А.П. Аксио-биографическая методика/ А.П.Вардомацкий// Социологические исследования. – 1991. – № 7. – С. 80–84.
18. Веселова И.В. Событие жизни – событие текста/ Инна Сергеевна Веселова// Фольклор и постфольклор: структура, типология, семиотика. – Режим доступа: <http://www.ruthenia.ru/folklore/veselova5.htm>.
19. Голофаст В. Три слоя биографического повествования/ Валерий Борисович Голофаст// Биографический метод в изучении постсоциалистических обществ. /Под ред. В.Воронкова, Е.Здравомысловой. – СПб., 1997. – С. 23–26.
20. Голубович И.В. Биографический акт: на острие жизни и письма (соотношение нарративного и экзистенциального измерений)/ Инна Владимировна Голубович// Філософські пошуки. – Вип. XVII-XVIII. – Львів – Одеса, 2004. – С. 588–597.
21. Голубович И.В. Методологические основания биографического дискурса в концепции М.Бахтина/ Инна Владимировна Голубович// Докса. Збірник наукових праць з філософії та філології. Вип.11.

- Методологічні проблеми сучасного гуманітарного знання. – Одеса: ФОП Фридман, 2007. – С. 29–37.
22. Голубович И.В. Обоснование «наук о духе» у В. Дильтея и становление биографического подхода в современной гуманитаристике/ И.В. Голубович// Вісник Одеського національного університету. Т.12. Вип. 13: Філософія. – Одеса, 2007. – С. 59–68.
 23. Голубович И.В. Сергей Аверинцев и античная биография. Проблема современной интерпретации жанра/ И.В. Голубович// Докса. Збірник наукових праць з філософії та філології. Вип. 8 Грещька традиція в сучасній культурі. – Одеса, ОНУ ім. І.І. Мечнікова, 2005. – С. 303–311.
 24. Голубович И.В. Смех Демокрита и слезы Гераклита: смеховое начало в античной биографии/ И.В. Голубович// Докса. Збірник наукових праць з філософії та філології. Вип. 9. Семантичні й герменевтичні виміри сміху. – Одеса, 2006. – С. 162–173.
 25. Голубович И.В. Событие жизни – событие мысли (Методологические основания интеллектуальной биографии)/ И.В. Голубович // Наукове пізнання: Методологія та технологія. Вип. 2. – 2003. – № 12. – С. 33–39.
 26. Голубович И.В. „Третье пространство» биографии: феномен «историй жизни»/ И.В. Голубович// Феноменология і мистецтво. Щорічник українського феноменологічного товариства, 2002–2003. – К., 2005. – С. 75–84.
 27. Голубович И.В. Феномен биографии и биографический поход в концепции Ю.М. Лотмана/ И.В. Голубович// Філософські пошуки. Вип. XXVI. – Львів–Одеса: Cogito–Центр Європы, 2007. – С. 186–196.
 28. Голубович И.В. Язык историй жизни и “ренессанс” биографического метода/ И.В. Голубович// Мова і культура (Науковий щорічний журнал). – К., 2003. – Вип. 6. – Т. 1. Філософія мови і культури. – С. 114–121.
 29. Дубин Б.В. Биография, репутация, анкета (о формах интеграции опыта в письменной культуре/ Борис Владимирович Дубин// Лица. Биографический альманах. Вып. 6. – СПб., 1996. – С. 7–31.
 30. Дубин Б. О невозможности личного в советской культуре (проблемы автобиографирования)/ Борис Владимирович Дубин// Персональность. Язык философии в русско-немецком диалоге [Научный сборник]/ Под ред. Н.С. Плотникова и А.И. Хаардта при участии В.И. Молчанова. – М.: Модест Колеров, 2007. – С. 443–452.
 31. Зарецкий Ю.П. Автобиографические «Я» от Августина до Аввакума (очерки истории самосознания европейского индивида/ Юрий Петрович Зарецкий. – М: ИБИ РАН, 2002. – 323 с.
 32. Знанецкий Ф. Мемуары как объект исследования/ Флориан Знанецкий; Пер. с англ. // Социологические исследования. – 1989. – № 1. – С. 106–109.

33. Исповедальные тексты культуры: Материалы международной научной конференции. – Санкт-Петербург, 18-19 ноября 2006 г./ Под ред. М.С.Уварова/ Михаил Сергеевич Уваров. – СПб.: ИППК–Республиканский гуманитарный институт, 2007. – 300 с.
34. История через личность: Историческая биография сегодня/ Под ред. Л.П.Репиной/ Лорина Павловна Репина. – М.: Кругъ, 2005. – 720 с.
35. Карлейль Т. Герои и героическое в истории. Публичные беседы/ Томас Карлейль; Пер. с англ. В.И.Яковенко. – СПб.: Изд-во „Павленков”, 1891. – 352 с.
36. Ключевский В.О. Древнерусские жития святых как исторический источник/ Василий Осипович Ключевский. – М.: Изд-во К.Солдатенкова, 1871. – 700 с.
37. Козлова Н.Н. Методология анализа человеческих документов/ Наталия Николаевна Козлова// Социологические исследования. – 2004. – № 1. – С. 14–26.
38. Козлова Н.Н. Советские люди. Сцены из истории/ Наталия Николаевна Козлова. – М.: Изд. «Европа», 2005. – 544 с.
39. Кон И.С. Жизненный путь как предмет междисциплинарного исследования/ Игорь Семенович Кон// Человек в системе наук. – М., 1989. – С. 471–483.
40. LifeLine и другие новые методы изучения жизненного пути/ Сост. А.А.Кроник/ Александр Александрович Кроник. – М.: «Прогресс», 1993. – 230 с.
41. Лановой В.Е. Быть в нужное время в нужном месте. Динамический судьбоанализ/ Виктор Евгеньевич Лановой. – М.: Астрель, 2003 – 230 с.
42. Лежён Ф. В защиту автобиографии. Эссе разных лет/ Филипп Лежён; Пер. с франц. Б.Дубина // Иностранная литература. – 2000.– № 4. – С. 108–123.
43. Лица: Биографический альманах/ Биографический институт. Вып.1./ Ред.-сост. Лавров А.В. – М.: Феникс; СПб:Athenium, 1992. – 462 с.
44. Лотман Ю.М. Биография – живое лицо/ Юрий Михайлович Лотман// Новый мир. – 1985. – № 2. – С. 228–236.
45. Менжулін В. Біографістика між філософією життя та герменевтикою: досвід В.Дільтая// Докса. Збірник наукових праць з філософії та філології. Вип. 12. Німецька традиція в філософії, гуманітаристиці та культурі. – Одеса: ОНУ ім.І.І.Мечнікова, 2008. – С.211-220.
46. Мещеркина Е.Ю. Жизненный путь и биография: преемственность социологических категорий/ Елена Юрьевна Мещеркина// Социологические исследования. – 2002.– № 7. – С.61-67.
47. Найдорф М. И. Герой и читатель «звездной» биографии/ Марк Исаакович Найдорф// Докса. Збірник наукових праць з філософії та філології. Вип.11. Методологічні проблеми сучасного гуманітарного знання – Одеса, 2008. – С. 50–66.

48. Петрова М.С. Просопография как специальная историческая дисциплина (На примере авторов Поздней Античности Макробия Феодосия и Марциана Капеллы)/ Майя Сергеевна Петрова. – СПб.: Алетейя, 2004. – 203 с.
49. Плутарх. Сравнительные жизнеописания. В 2-х т./ Плутарх; Пер. с древнегреч. под ред. С.С.Аверинцева, М.А.Гаспарова, С.П.Маркиш. – М.: Наука, 1994. Т.1. – 746 с.
50. Подшивалкина В.И. Методологические проблемы анализа биографических самоописаний/ Валентина Ивановна Подшивалкина //Філософські пошуки. Вип. XVII–XVIII. – Львів – Одеса: Cogito-центр Європи, 2004. – С. 520–526.
51. Подшивалкина В.И. Методологические аспекты построения жизненных стратегий/ Валентина Ивановна Подшивалкина// Харьковские социологические чтения. Сборник научных работ. – Харьков, 1998. – С. 22–24.
52. Подшивалкіна В.І. Особливості автобіографічного опису/ Валентіна Іванівна Подшивалкіна// Curriculum Vitae. Збірник наукових праць. – Вип.1. Біографічний метод у гуманітарному знанні. – Одеса: ФОП Фрідман О.С., 2009. – С. 28– 35.
53. Попович М.В. П.В. Копнин: страницы философской биографии/ Мирослав Владимирович Попович// Вопросы философии. – 1997. – № 3. С. 145 – 152.
54. Природа ребенка в зеркале автобиографии/ Под ред. Б.М.Бим-Бада, О.Е.Кошелевой. – М.: Изд-во УРАО, 1998. – 320 с.
55. Рабинович В.Л. Урок Августина: жизнь – текст/ Вадим Львович Рабинович// Августин Аврелий. Исповедь: Абеляр П. История моих бедствий. Пер. с латин. М.Е.Сергеенко, В.А.Соколов. – М.,1992. – С. 224–259.
56. Рабинович В.Л. Урок Абеяра: текст – жизнь/ Вадим Львович Рабинович// Августин Аврелий. Исповедь: Абеляр П. История моих бедствий. Пер. с латин. М.Е.Сергеенко, В.А.Соколов.– М., 1992. – С. 296–326.
57. Репина Л.П. Историческая биография и «новая биографическая история»/ Лорина Петровна Репина //Диалог со временем. Вып. 5. Историческая биография и персональная история – М., 2001. – С. 5-20.
58. Савельева М.Ю. Биографическое знание как проблема/ Марина Юрьевна Савельева// Curriculum Vitae. Збірник наукових праць. – Вип.1. Біографічний метод у гуманітарному знанні. – Одеса:ФОП Фрідман О.С., 2009. – С. 6–15.
59. Сент-Бёв Ш. Литературные портреты. Критические опыты/ Шарль Сент-Бёв; Пер. с франц. под ред. А.Андрес и И.Лихачева. – М.: Изд. „Художественная литература”, 1976. – 582 с.
60. Сонди Л. Судьбоанализ/ Леопольд Сонди; Пер. с нем. А.В.Тихомиров. – М.: Три квадрата, 2007 – 478 с.

61. Степаненко І. Біографія як духовний досвід: евристичні можливості біографічного методу в філософсько-антропологічному пізнанні/ Ірина Степаненко// Філософські пошуки. Вип. XVII-XVIII.– Львів – Одеса: “Cogito”–„Центр Європи”, 2004. – С. 723–729.
62. Судьбы людей России – XX век. Биографии семей как объект социологического исследования/ Отв. ред. В.Семенова, В. Фотиева.– М: Институт социологии РАН, 1996.– 640 с.
63. Табачковський В.Г. В пошуках невтраченого часу: Нариси про творчу спадщину українських філософів-шестидесятників/ Віталій Георгієвич Табачковський. – К.:ПАРАПАН, 2002. – 296 с.
64. Табачковський В.Г. Життєвий світ людини і пізнання: персоналістична інтерпретація/ Віталій Георгієвич Табачковський// Філософська думка. – 2006. – № 2. – С. 14–35.
65. Тернер Р. Сравнительный контент-анализ биографий/ Р.Тернер; Пер. с англ.// Вопросы социологии. – 1992. – Т. 1. – № 1. – С. 121–134.
66. Уваров М.С. Архитектоника исповедального слова/ Михаил Семенович Уваров. – М.: «Алетейя», 1998. – 246 с.
67. Устная история и биография: женский взгляд/ Ред. и сост. Е.Ю.Мещеркина – М.: Невский проспект, 2004. – 270 с.
68. Чайка Т. Доторк. Презентація проекту „Усні історії філософів”/ Тетяна Чайка. // Філософська думка. – 2009. – № 3. – С. 140 – 145.
69. Чишко В.С. Біографічна традиція і наукова біографія в історії та сучасності України/ Віталій Сергійович Чишко. – К.: МП «БМТ», 1996. – 240 с.
70. Чишко В.С. Загальні проблеми біографістики/ Віталій Сергійович Чишко// Українська біографістика. – К., 1999.– Вип.2.– С. 7–14.
71. Щюце Ф. Биографическое исследование и нарративное интервью (Отрывки)/ Ф.Щюце; Пер. с нем. Е.Ю.Мещеркиной// Безрогов В.Г., Кошелева О.Е., Мещеркина Е.Ю., Нуркова В.В. Педагогическая антропология: Феномен детства в воспоминаниях. – М., 2001. – С. 142–147.
72. Эйдельман Н.Я. Об историзме в научных биографиях (на материале русской истории)/ Натан Яковлевич Эйдельман// История СССР. – 1970. – № 4. – С. 18–31.
73. Ялом И. Психотерапевтические истории/ Ирвинг Ялом; Пер. с англ. М.Будыниной, Е.Филиной. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 1216 с.
74. Ярская-Смирнова Е.Р. Нарративный анализ в социологии/ Елена Ростиславовна Ярская-Смирнова// Социологический журнал. – 1997. – № 3. – С. 38–61.

Інформаційні ресурси

- [http:// w.w.w.ihtik.lib.ru/](http://w.w.w.ihtik.lib.ru/) – загальна філософська бібліотека;

- <http://w.w.w.nbu.gov.ua/> – бібліотека ім. В. Вернадського;
- <http://lib-gw.univ.kiev.ua/> – бібліотека ім. Максимовича КНУ;
- <http://w.w.w.filosof.com.ua/> – бібліотека Інституту філософії ім. Г. Сковороди;
- <http://w.w.w.biblioteka.org.ua> – Українська електронна бібліотека;
- <http://lib.onu.edu.ua/> – бібліотека Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;
- <http://philosof.onu.edu.ua/> – сайт філософського факультету Одеського національного факультету імені І.І. Мечникова;
- <http://www.courier.com.ru/humanities/> - журнал „Человек”
- <http://www.philosophy.ua/> - Український філософський фонд
- <http://www.ruthenia.ru/logos/> - журнал „Логос”
- <http://magazines.russ.ru/> - Журнальний зал
- <http://nevmenandr.net/dkx/> - журнал „Диалог. Хронотоп. Карнавал”
- <http://magazines.russ.ru/nlo> - журнал „Новое литературное обозрение”
- <http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/issue/current>
Special Issue on Performative Social Science
- <http://www.unlv.edu/centers/cdclv/programs/bios.html> - The International Biography Initiative
- <http://psylib.org.ua/books/levit01/> - КУЛЬТУРОЛОГИЯ. XX ВЕК-ЭНЦИКЛОПЕДИЯ В ДВУХ ТОМАХ/Главный редактор и составитель С.Я.Левит
- <http://metlib.org> - библиотека по методологии социальных и гуманитарных исследований
- www.humanism.ru - Российское гуманистическое общество
- <http://topos.ehu.lt> – журнал „Топос”
- Biografia.Ru – Біографії знаменитих людей
- <http://www.ruthenia.ru/folklore> - Фольклор и постфольклор: структура, типология, семиотика.
- <http://www.pseudology.org/Golofast/index.htm> - Сайт Валерия Голофаства
- <http://childcult.ruh.ru> – сайт міжнародного проекту „Культура дитинства. Норми, цінності, практики”.